

Bestyrelsesmødet den 24. September 1909

i

Det kgl. danske Landhusholdningsselskab.

Til Stede vare Præsidenterne: Hofjægermester *F. Friis* og Lehns greve *B. Wedell*. Af Bestyrelsesraadet vare mødte: Godsejer *A. Bech*, Kammerherre *C. Bech*, Godsejer *Harald Branlh*, Landbrugslærer *Chr. Christensen*, Proprietær *H. C. la Cour*, Proprietær *C. Grul-Hansen*, Hofjægermester *G. E. Grüner*, Forpagter *O. Hoffding*, Proprietær *C. Hansen*, Gaardejer *J. P. Jensen*, Direktør *H. Junker*, Proprietær *O. A. Koefoed*, Jægermester *Krabbe*, Etatsraad *W. A. Langkilde*, Godsejer *G. de Lichtenberg*, Gaardejer *A. Nielsen*, Kammerherre *C. Oxholm*, Proprietær *O. Rasmussen*, Greve *L. Reventlow*, Lehnsbaron *Rosenkrantz*, Forpagter *Selchau-Hansen*, Jægermester *F. Skov*, Forpagter *Chr. Sonne*, Hofjægermester *A. Tesdorpf*, Godsinspektør *H. C. G. Tilemann*, Professor *T. Westermann* og Forpagter *J. Willumsen*.

Den ledende Præsident, Hofjægermester *Friis*, aabnede Mødet med at byde de tilstedeværende Velkommen og udtalte derefter følgende:

»Inden vi gaa over til Dagsordenen for vort Møde, maa jeg dvæle ved det store Tab vort Selskab, ja hele det danske Landbrug, har lidt ved Kammerherre *Knud Sehesteds* Død. Dødsfaldet kom ikke uventet; Kammerherrens lange Sengeleje under en alvorlig Sygdom havde forberedt os paa, hvilken Udgang Sygdommen maatte tage, men det forhindrede ikke, at Budskabet om, at nu var Døden indtraadt, har grebet os alle stærkt.

Paa deres Pladser ville d'Hrr. finde en af Selskabets Sekretær, Hr. *Hertel*, udarbejdet Nekrolog af den Afdøde, en Nekrolog, der med lige saa stor Sandhed som Sympathi omfatter den afdødes Livsgerning. Jeg skal derfor ikke komme nærmere ind paa at omtale denne i det hele, men indskrænke mig til med faa Ord at berøre Kammerherre *Sehesteds* Forhold til Selskabet. Flere af de Herrer ville erindre, at der, da Kmhr. *Sehested* i Februar 1898 blev valgt til Præsident i

Selskabet, stod Strid om hans Valg, en Strid, der dog absolut ikke bundede i Tvivl om hans Evner og Villie til at udfylde Pladsen, men, originalt nok, i Tvivl om, hvorvidt han, ved at indtræde i Præsidiet, vilde søge de gode, gamle Traditioner, efter hvilke Selskabet hidtil var ledet, bevarede — en ret ubeføjet Tvivl! De, som paa nærmere Hold kom til at arbejde sammen med den Afdøde, kom hurtig til Erkendelse af, at der ved ham var tilført Præsidiet en betydelig og i enhver Henseende heldig Arbejdskraft.

Kammerherrens hele Uddannelse kunde ej heller have været heldigere, om den var sket med det Formaal for Øje en Gang at indtræde som Præsident i Selskabet: Født paa Landet, fra Barn af opfyldt af Interesse for det praktiske Landbrug, til hvilket han i Aarenes Løb erhvervede sig godt Kendskab, fik han i Ministeriet og som Landbrugsminister Lejlighed til paa det nøjeste at sætte sig ind i alle Spørgsmaal, der havde med Landbruget og dets Institutioner at gøre.

Ved at arbejde sammen med den Afdøde havde vi da ogsaa stedse en Følelse af, at vi bevægede os paa sikker Grund. Han var dertil behagelig og fornøjelig at arbejde sammen med, og jeg kan tilføje, at der under vort mangeaarige Samarbejde aldrig har været noget Sammenstød imellem os, ja vi have end ikke en eneste Gang maattet ty til Afstemning for at faa en Sag afgjort.

I høj Grad vil Kammerherre Sehested derfor blive savnet i Selskabet, og alle ville vi bevare Mindet om ham og hans Gerning i Selskabets Tjeneste i taknemlig og ærefuld Erindring.

Landbruget har foruden Kammerherre Sehested mistet 2 Mænd, der ogsaa have indlagt sig Fortjeneste paa Landbrugsadministrationens Omraade, nemlig Greve *Ahlefeldt-Laurvig-Lehn* og Landbrugskandidat *Krogh*. Greven havde i en Aarrække været Formand for, og Landbrugskandidat Krogh var endnu ved sin Død Sekretær i de samvirkende Landboforeninger i Fyns Stift. I disse Stillinger vare de begge meget afholdte og ansete, først og fremmest selvfølgelig paa Fyn, men ogsaa i det hele.

Greve Ahlefeldt var derhos i flere Aar et skattet Medlem af vort Selskabs Bestyrelse, ligesom han var Præsident for den 18. danske Landmandsforsamling, der afholdtes i Odense Aar 1900.

Ogsaa Mindet om disse Mænd ville vi bevare i taknemlig Erindring.»

Den ledende Præsident rettede derefter en Henstilling til Bestyrelsesraadet om at stille Forslag til Medlemmerne angaaende Valget af en ny Præsident i Kammerherre *Schesteds* Sted. Fra forskellige Sider blev der rettet en indtrængende Opfordring til Kammerherre *C. Bech* til Engelsholm om at modtage Valg til Præsident, saafremt Selskabets Medlemmer vilde vælge ham hertil. Kammerherre *Bech* kunde imidlertid ikke give bestemt Tilsagn herom, men udbad sig Betænkningstid.

Efter Bestyrelsesmødet har Kammerherre *C. Bech* imidlertid meddelt Landhusholdningsselskabet, at da han sætter overordentlig Pris paa den Opfordring, der paa Bestyrelsesmødet fra forskellige Sider rettedes til ham om eventuelt at modtage Valg til Præsident i Selskabet, og efter at han nærmere har overvejet Stillingen, vil han være villig til at modtage Valg som Præsident i afdøde Kammerherre *Schested* Sted, hvis Selskabets Medlemmer ville vælge ham hertil.

Bestyrelsen tiltraadte derefter enstemmigt et af Lehns greve *Wedell* paa Præsidiets Vegne fremsat Forslag om Maaden, hvorpaa Landhusholdningsselskabet bør virke for Gennemførelsen af de af Landarbejderudvalget foreslaaede Foranstaltninger. Forslaget gik ud paa, at Eksemplarer af Betænkningen skulde sendes til Landbrugsministeriet, Kultusministeriet, Krigsministeriet, Justitsministeriet, Indenrigsministeriet og Udenrigsministeriet og disses Opmærksomhed henledes paa de Afsnit af Betænkningen, der særlig angaar dem. Endvidere at Betænkningen sendes til Landets samtlige Landboforeninger med Anmodning om, at den maa blive fremlagt paa deres Generalforsamlinger, og med Tilbud om at de kunne erholde Betænkningen til nedsat Pris. Fremdeles at der rettes en Anmodning til Fællesforeningerne om, at den maa blive fremlagt paa Aarets Delegeretmøder. Endelig at den tilstilles Rigsdagens Medlemmer og forelægges ved et Møde i Landhusholdningsselskabet.

Sekretær *Hertel* gjorde derefter Rede for de Overvejelser, der havde ført Præsidiet til nu, efter Forslag af forhenværende Landbrugslærer *Jacobsen* ved Dalum Skole, at foreslaa optaget et nyt Punkt paa Selskabets Virksomhedsplan, nemlig at det

skal bidrage til unge Landmænds Anbringelse paa gode Læresteder i Udlandet. Præsidiet nærrede nogen Betænkelighed ved direkte at sætte sig i Forbindelse med fremmede Landbrugsinstitutioner om denne Sag, da det sikkert vilde medføre, at disse vilde fordre Gengæld, saa at Landhusholdnings-selskabet kunde risikere at blive et Slags Engageringsbureau for fremmede, unge Landmænd, der søgte Uddannelse her. Man tænkte sig derfor Sagen ordnet saaledes, at Selskabet søgte at tilvejebringe forskellige Oplysninger om gode, praktiske Landbrug i Udlandet, der vilde være villige til at modtage unge, danske Landmænd til Uddannelse. Disse Oplysninger skulde samles i et Hæfte, som kunde udleveres til dem, der søgte Vejledning. Denne Tanke fandt almindelig Tilslutning. Professor *Westermann* henlede Opmærksomheden paa, at Landbrugskandidatforeningen alt havde indsamlet saadanne Oplysninger, som den vistnok gjerne vilde stille til Selskabets Disposition. *Den ledende Præsident* mindede om, at den jyske Fællesforening arbejder med det samme Maal for Øje, og at et Samarbejde mellem alle deri interesserede vilde være meget ønskeligt. — Bestyrelsen vedtog derefter, at det skal foreslaas paa den kommende Generalforsamling, at denne Sag bliver optaget paa Selskabets Virksomhedsplan.

Sekretær *Hertel* oplyste, at man allerede paa et Bestyrelsesmøde i 1901 havde besluttet, at der af Tilskudet fra *Julius Skrikes* Stiftelse skulde søges opsamlet Midler til at uddele Medailler som Belønninger til Landarbejdere og Tyende paa Landet, der havde vist fremragende Dygtighed i deres Gerning, at disse Medailler skulde uddeles i et begrænset Antal aarlig, og at de skulde ledsages af et Diplom; et detailleret Forslag til Sagens videre Fremme skulde forelægges for Bestyrelsesraadet, naar tilstrækkelige Midler til Foranstaltningens Gennemførelse vare opsamlede. Dette var nu Tilfældet, og Præsidiet havde efter Forhandling med Belønningsudvalget udarbejdet nærmere Regler, som derefter oplæstes. Der udspandt sig herom en meget lang Diskussion, hvoraf det fremgik, at Meningerne om Betimeligheden af nu at skride til denne Foranstaltning vare meget delte, ligesom der navnlig ogsaa var Meningsforskel om, hvorvidt der ved eventuel Uddeling af saadanne Medailler alene eller særlig skulde tages Hensyn til den fremragende Duelighed, eller om der først og fremmest

skulde lægges Vægt paa lang og tro Tjeneste. Ved en foretagen Afstemning udsattes Sagen til ny Behandling paa et Bestyrelsesmøde til næste Aar.

Den ledende Præsident erindrede om, at der paa Bestyrelsesmødet i Juni Maaned i Fjor var givet Meddelelse om, at Selskabet i Foraaret 1908 havde tilsendt Landbrugsministeriet en udførlig motiveret Indstilling angaaende Ønskeligheden af, at Ministeriet vilde nedsætte en Kommission til at overveje, om der ikke burde oprettes en fast Stats-Maskinprøvestation. Der var intet Svar kommet paa denne Henstilling, men Præsidiets foreslog, at Selskabet af Hensyn til hele den økonomiske Situation for Øjeblikket ikke skulde søge Sagen forceret igennem, men lade den hvile i Ministeriet foreløbig. Efter Anbefaling af Forpagter *Hoffding* sluttede Bestyrelsen sig enstemmigt hertil.

Et Forslag fra Jægermester *Krabbe* om, at Landhusholdningsselskabet skulde yde Selskabet »Hedebruget« en aarlig Understøttelse paa 500 Kr. i 3 Aar, anbefaledes af flere Talere. Efter at Kasserer *Larsen* havde oplyst, at der endnu ikke var truffet særlig Disposition med Hensyn til den paa Budgettet opførte Post 7 »Plantekulturen . . . 400 Kr.«, og at dette Beløb rimeligvis vilde være til Raadighed, vedtog Bestyrelsen at yde den ansøgte Understøttelse til »Hedebruget«.

Kasserer *Larsen* forelagde derefter Forslag til Budget for Regnskabsaaret 1. April 1910—31. Marts 1911, der kun udviste meget smaa Forandringer fra det sidst vedtagne, og endte med et Overskud paa 1170 Kr. til Afbetaling paa Selskabets Gæld. Budgettet balancerede i Aar med 93,031 Kr. Det vedtoges at fremlægge Budgettet i den foreslaede Skikkelse paa den kommende Generalforsamling.

Den ledende Præsident gav derefter Meddelelse om de Forhandlinger, som Selskabet efter Anmodning fra Mejerikonsulenterne havde ført med Repræsentanter for Mejeribruget og Forsøgslaboratoriet om Oprettelsen af et Forsøgsmejeri. Forhandlingerne have resulteret i Nedsættelsen af et Udvalg, der skal udarbejde Forslag om, hvorledes Sagen bør søges gennemført. Naar Forslaget er indsendt til Selskabet, vil dette sammenkalde Deltagerne i det først afholdte Møde til et nyt Møde, paa hvilket Forslaget vil blive drøftet og Bestemmelse taget om, hvad der eventuelt bør gøres for at faa Sagen realiseret.

Sekretær *Hertel* oplyste dernæst, at »Dansk Mejeristforening« havde foreslaaet, at Selskabet skulde søge Beløbet til Mejerskers og Mejeristers Videreuddannelse forhøjet fra 20,000 til 30,000 Kr. for derved at gøre det muligt for Dalum og Ladelund Skoler at udvide deres Kursus for Mejerister fra 4 à 5 Maaneder til 8 Maaneder. Efter Forhandling mellem Landhusholdningsselskabet og Foreningens Bestyrelse indskrænkede man sig til at foreslaa Beløbet forhøjet til 25,000 Kr., som ventelig vil blive optaget paa det kommende Finanslovsforslag. Hvis Bevillingen bliver givet, er det Mening, at der fremtidig ikke vil blive givet Understøttelse til 4 Maaneders, men kun til 8 Maaneders Kursus.

Sekretær *Hertel* oplæste den Betænkning, som Landhusholdningsselskabet under 6. September d. A. havde afgivet til Landbrugsministeriet angaaende Spørgsmaalet om eventuel Afslutning af en Overenskomst mellem Danmark og Argentina, gaaende ud paa, at Argentina tillader Indførsel af levende dansk Avlskvæg mod, at Danmark til Gengæld aabner for levende argentinske Kreaturer og argentinsk Kød. Selskabet var, væsentligt af Hensyn til den Fare, dette vilde medføre baade for vort indenlandske og vore udenlandske Kødmarkeder, betænkeligt ved at tilraade Afslutningen af en saadan Overenskomst, da den Fordel, den vilde medføre for Danmark, vilde blive problematisk og i hvert Tilfælde næppe meget betydelig.

Hofjægermester *A. Tesdorpf*, Pandebjerg, aflagde Beretning om den Fællesrejse til Rhinprovinsen, som Selskabet i Sommer havde arrangeret under Ledelse af den hidtidige tyske Landbrugsattaché i Skandinavien, Dr. *Hollmann*. Rejsen havde i enhver Henseende været interessant og lærerig og vel tilrettelagt, og Modtagelsen havde overalt været overordentlig elskværdig, hvorfor dette Forsøg burde opmuntre Selskabet til Gentagelse, om Lejlighed dertil skulde byde sig.

Den ledende Præsident meddelte endelig, at Grosserer *Buscks* Legat til Præmier ved Mejeriudstillinger, navnlig for Eksport-Ost, i Aar var uddelt ved den sjælland-lolland-falsterske Mejeriudstilling og i de kommende Aar vilde blive uddelt ved en jysk og en fynsk Mejeriudstilling.

Udkomne Bøger.

Haandbog i Danmarks Statistik. Af *Jens Warming*, Kontorchef i Statens statistiske Bureau og Docent ved Universitetet. — Det er 11 Aar siden, Direktør *Michael Koefoed* og Professor *Harald Westergaard* udgav en lille Haandbog: »Grundrids af Danmarks Statistik«. Men i 11 Aar forandrer mangt og meget sig, og naar man vilde søge statistiske Oplysninger om Nutidens Forhold, maatte man hente dem paa mange forskellige Steder. Nu vil man atter i nogle Aar kunne finde dem samlede paa ét Sted, i Kontorchef *Warmings* Haandbog, af hvilken 1. Hæfte paa 160 Sider er udkommet. Dette behandler Landet og Befolkningen og er begyndt paa Landbruget, fra hvilket det foruden en lille historisk Indledning bringer Oplysning om: Landbrugsproduktens Priser, Arealets Benyttelse, Høstudbyttet, Kreaturholdet og den animalske Produktion. Fremstillingen er fyldig og indgaaende, og den indeholder interessante Sammenligninger med udenlandske Forhold. Skriftet er fortrinsvis beregnet paa Undervisning, men er tillige en udmærket Haandbog for alle, der beskæftige sig med det offentlige Liv og interessere sig derfor. Det vil udkomme i 3 à 4 Hæfter paa tilsammen ca. 30 Ark à 25 Ore. (G. E. C. Gad's Forlag. Kjøbenh.)

Danmarks Smør-Pris-Statistik. Udgivet ved Statsunderstøttelse af Udvalget for Mejeri-Statistik. 6. Aarsberetning. Udarbejdet af Kontoret for Mejeri-Statistik ved *Johannes Kyed*. 21 Sider. Ikke i Boghandelen. (Odense.)

Aarsberetning over Avlscentervirksomheden 1908. I. Afgivet af Avlscenterudvalget og udarbejdet ved dets Sekretær, Konsulent *W. A. Kock*. Udgivet af De samvirkende danske Fjerkræforeninger. 18 Sider i Kvart. Ikke i Boghandelen. (Kjøbenh.)

Hedebogen. Korte, populære Bidrag om Heden i Fortid, Nutid og Fremtid. Med mange Illustrationer. Udgivet og redigeret af *Adolf Jacobsen*. 136 Sider og 37 Billedbilag. 1 Kr. (Lehmann & Stage. Kjøbenh.)

Store Restrup. En historisk, topografisk Beskrivelse. Af *Th. Poulsen*. Et Bidrag til gamle Herregaardes Historie. 54 Sider. 85 Øre. (Alb. Bayer. Aarhus.)